

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce: Bc. Lenka Dvořáková

Název práce: Vývojová dyspraxie a hra na klavír

Rok obhajoby: 2013

Vedoucí diplomové práce: MUDr. Josef Kraus, CSc.

Oponent práce: Mgr. Eva Gitschinská

Diplomová práce Bc. Lenky Dvořákové obsahuje 96 stran textu včetně příloh, 57 citací, z toho 47 cizojazyčných. Cílem práce bylo hodnocení úrovně motorických dovedností a identifikace případných vývojových poruch motoriky u dětí a adolescentů. Pro měření byla použita testová baterie MABC-2 (Movement Assessment Battery for Children). Za cílovou skupinu si autorka práce zvolila děti hrající na klavír a výsledky měření porovnávala s normami běžné populace.

Teoretická část práce zahrnuje poznatky týkající se vývojových poruch motoriky, plasticity mozku a vlivu hudby na člověka. Kapitulu věnovanou vývojové dyspraxii autorka vhodně začala pečlivým zpracováním terminologie a objasnila nejčastěji používané termíny vývojových poruch motorické koordinace. Pokračuje stručnými podkapitolami, které se zabývají diagnostikou vývojové poruchy koordinace a krátkým představením standardizovaného testu MABC-2. V popisu úkolů části testu, která vyšetřuje statickou a dynamickou rovnováhu, autorka zvolila zobecněný popis pro tři věkové kategorie. Chybou je, že nezobecnila úkol chození po čáře, je zde uveden úkol týkající se jenom nejstarší věkové kategorie. Autorka uvádí klady a zápory, které s sebou nese používání testu MABC-2.

Následují podkapitoly jsou věnované epidemiologii vývojové dyspraxie v populaci, její etiologii, vlivu na život jedince a možnostem terapie. Podkapitola o etiologii vývojové dyspraxie je výborně zpracována. Umožňuje čtenáři snazší pochopení problematiky odlišné aktivace mozku a potřebu zvýšeného úsilí při motorickém úkolu u dětí s vývojovou poruchou koordinace. Závažnější chybou této části je citování zdroje, který není uveden v seznamu literatury (na str.24 - Heyes, 2010).

V dalších kapitolách je vliv hudby dáván do kontextu s plasticitou mozku. Autorka vnímá účinek hry na hudební nástroj nejen z hlediska motorické činnosti, ale také z hlediska jejího působení na lidské smysly, pozornost, paměť, senzoryckou integraci, emocionální zpracování a sociální chování. Tyto kapitoly jsou napsané velmi precizně, autorka zde cituje široké spektrum různých studií, které se zabývají pozitivním účinkem hudby na činnost mozku. Poslední kapitola z teoretické části apeluje na možnost využití hudby v zdravotnictví.

Praktická část práce obsahuje jasné formulování cíle práce a přesně stanovuje 5 hypotéz. V popisu metodiky práce autorka charakterizuje soubor 25 dětí, které studují hru na klavír. 14 z nich navštěvovalo základní uměleckou školu a 11 konzervatoř nebo hudební školu. Děti byly vyšetřeny testem MABC-2 a testem pozornosti d2. U probandů ochotných podrobit se sledování pohybové aktivity byl použitý akcelerometr. Výsledky měření byly porovnávány s normami běžné populace. Pro zpracování výsledků musela autorka použít různé statistické testy. Výsledky jsou zaznamenány v podobě přehledných tabulek a grafů s popisem.

V diskuzi byly rozebrány a interpretovány naměřené výsledky ve zkratce následovně:

1. V testované skupině dětí nebyla nalezena signifikantní porucha motoriky, ale 5 dětí by mohlo být ohroženo poruchou motoriky. Práce nepotvrdila statisticky významný rozdíl v četnosti motorických obtíží mezi klavíristy a běžnou populací.
2. Byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi průměrnými hodnotami jednotlivých komponent testu. Klavíristé měli v komponentě jemné motoriky podprůměrné výsledky.

3. V testu pozornosti měli probandi nadprůměrné výsledky a byla nalezena korelace mezi úrovní motorických dovedností a pozorností.
4. Nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi průměrnými motorickými dovednostmi dětí ze základní umělecké školy a dětí z konzervatoře nebo hudební školy.
5. Statisticky se nezjistil rozdíl mezi mírou pohybové aktivity klavíristů a globálními doporučeními. Při hodnocení výsledků autorka narazila na neochotu probandů podrobit se nošení přístroje, na nepochopení instrukcí ohledně používání přístroje nebo na nedodržení režimu měření. Tyto důvody redukovaly počet hodnocených probandů na 10 a autorka si je vědoma poklesu výtěžnosti vyšetření.

Práce je součástí grantového projektu a v metodice práce autorka vysvětlila, proč byly probandi ve věku 17-20 let testováni sadou pro děti ve věku 11-16 let a proč byly hodnoceny podle norem pro šestnáctileté. Tento fakt mohl ovlivnit objektivitu výsledků, proto mě v diskuzi chybí zmínka o možném důsledku u naměřených hodnot.

V závěru práce se nachází stručná a přehledná rekapitulace výsledků.

Přílohy jsou psány na 14 stranách a obsahují mimo jiné popis jednotlivých úkolů testovací baterie MABC-2. Zadáání motorických úkolů je popsáno dostačujícím způsobem, ale některé úkoly postrádají vysvětlení chyb nebo nejsou uvedeny všechny možné chyby, pro které se úkol považuje za neúspěšný. V úkolu kreslení dráhy vznikla nepřesnost v překladu, autorka zde tvrdí, že změna směru je považována za chybu. Původní zdroj (Henderson et al., 2007) ale uvádí, že chybou je „reverse direction“, tedy obrácení směru. Autorka citovala popis testu MABC-2 podle diplomové práce Mgr. Smržové z roku 2010, ale lepší by bylo držet se původního zdroje a citovat z něj, aby se zabránilo nepřesnostem.

Závěr: Diplomová práce vznikla za podpory Grantové agentury ČR. Téma práce je zajímavá a aktuální. Práce je čtivá a informace jsou správně a přehledně začleněné do jednotlivých kapitol. Po jazykové stránce je práce na výborné úrovni. Věcné a formální chyby, které se v práci vyskytly, nesnižují její celkovou úroveň. Autorka prokázala velmi dobrou schopnost práce s odbornými publikacemi, které jsou převážně cizojazyčné. Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci.

Diplomová práce by mohla být teoretickým podkladem pro studie věnující se zkoumání účinku hudby na motoriku člověka a je také přínosem pro další výzkumy zabývající se hodnocením motorických dovedností. Práce dosahuje vynikající úroveň, proto ji **doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.**

Doplňující otázky:

1. Testovací baterie MABC-2 je zaměřená na výkon a kvantitu motorického úkolu. V aspektu kvality provedení motorického úkolu nejsou normy stanoveny. Mělo by podle Vás význam i přesto hodnotit kvalitativní aspekty? Co by vás zajímalo z pohledu kvality provedení motorického úkolu testů MABC-2?

2. Z testování jemné motoriky u klavíristů jste zjistila, že skóre bylo podprůměrné. Jaký je Váš dojem z kvality provedení testů u vyšetřované skupiny? I když nemáte možnost srovnání s kontrolní skupinou, jaká byla u testovaných dětí úroveň izolovaných pohybů prstů, koordinace oko-ruka a nastavení postury?

V Praze, 20.5.2013

Mgr. Eva Gitschinská